

ЗАЦВЯРДЖАЮ
Міністр адукацыі
Рэспублікі Беларусь
_____ А.І. Іванец
07.08.2024 г.

**Інструктыўна-метадычнае пісьмо
«Асаблівасці арганізацыі ідэалагічнай і выхаваўчай работы ва
ўстановах агульнай сярэдняй адукацыі ў 2024/2025 навучальным годзе»**

I. АГУЛЬНЫЯ ПАЛАЖЭННІ

II. НАВУКОВА-МЕТАДЫЧНАЕ ЗАБЕСПЯЧЭННЕ

III. АДЗІНЫЯ ПАТРАБАВАННІ ДА ПАРАДКУ АРГАНІЗАЦЫІ І
ПРАВЯДЗЕННЯ ІДЭАЛАГІЧНАЙ РАБОТЫ З ПРАЦОЎНЫМ
КАЛЕКТЫВАМ

IV. ЗМЕСТ АСНОЎНЫХ НАПРАМКАЎ ВЫХАВАЎЧАЙ РАБОТЫ З
НАВУЧЭНЦАМІ ВА ЎСТАНОВАХ АГУЛЬНАЙ СЯРЭДНЯЙ АДУКАЦЫІ
Ў 2024/2025 НАВУЧАЛЬНЫМ ГОДЗЕ

4.1. Ідэалагічнае, грамадзянскае і патрыятычнае выхаванне

4.2. Сямейнае выхаванне. Узаемадзеянне з сем'ямі навучэнцаў

4.3. Працоўнае выхаванне. Прафарыентацыйная работа

4.4. Фарміраванне культуры бяспекі жыццядзейнасці і здаровага ладу
жыцця

4.5. Фарміраванне прававой і інфармацыйнай культуры

4.6. Духоўна-маральнае выхаванне

4.7. Экалагічнае выхаванне

4.8. Эканамічнае выхаванне

4.9. Сацыяльна-педагагічная падтрымка і псіхалагічная дапамога

4.10. Прафілактыка злачынстваў і правапарушэнняў

V. ДАДАТКІ

Дадатак 1. Цыклаграма мерапрыемстваў на ідэалагічнай рабоце з
працоўным калектывам на 2024/2025 навучальны год.

Дадатак 2. Каляндар дзяржаўных свят, святочных дзён, памятных і
святочных дат.

Дадатак 3. Цыклаграма мерапрыемстваў выхаваўчай накіраванасці,
прымеркаваных да дзяржаўных свят, святочных дзён, памятных дат,
прафілактычных мерапрыемстваў на 2024/2025 навучальны год.

Дадатак 4. Прыкладная тэматыка агульнашкольных бацькоўскіх
сходаў з удзелам кіраўнікоў тэрытарыяльных арганізацый ГА «БРСМ» і
ГА «БРПА» ў 2024/2025 навучальным годзе.

Дадатак 5. Пералік вучэбных праграм факультатывных заняткаў
выхаваўчай накіраванасці.

I. АГУЛЬНЫЯ ПАЛАЖЭННІ

Інструктыўна-метадычнае пісьмо па арганізацыі ідэалагічнай і выхаваўчай работы ва ўстановах агульнай сярэдняй адукацыі (далей – УАСА) накіравана на ўдасканаленне падыходаў да планавання, арганізацыі і рэалізацыі ідэалагічнай і выхаваўчай работы.

Арганізацыя ідэалагічнай і выхаваўчай работы ва УАСА ў 2024/2025 навучальным годзе павінна ажыццяўляцца ў поўнай адпаведнасці з Кодэксам Рэспублікі Беларусь аб адукацыі, Канцэпцыяй бесперапыннага выхавання дзяцей і вучнёўскай моладзі ў Рэспубліцы Беларусь, Праграмай бесперапыннага выхавання дзяцей і вучнёўскай моладзі на 2021–2025 гады.

Планаванне ідэалагічнай і выхаваўчай работы ва УАСА неабходна ажыццяўляць з улікам:

цыклаграмы мерапрыемстваў па ідэалагічнай рабоце з працоўным калектывам на 2024/2025 навучальны год (дадатак 1);

календара дзяржаўных свят, святочных дзён, памятных і святочных дат (дадатак 2);

цыклаграмы мерапрыемстваў выхаваўчай накіраванасці, прымеркаваных да дзяржаўных свят, святочных дзён, памятных дат, прафілактычных мерапрыемстваў на 2024/2025 навучальны год (дадатак 3).

У 2024/2025 навучальным годзе УАСА неабходна:

працягнуць работу па асноўных напрамках выхавання;

забяспечыць выкананне адзіных патрабаванняў да парадку арганізацыі і правядзення ідэалагічнай работы з працоўным калектывам;

забяспечыць безумоўнае выкананне пастановы калегіі Міністэрства адукацыі Рэспублікі Беларусь ад 19.01.2024 № 1 «Аб узаемадзеянні ўстаноў адукацыі з грамадскімі арганізацыямі “Беларускі рэспубліканскі саюз моладзі” і “Беларуская рэспубліканская піянерская арганізацыя”»; пастановы калегіі Міністэрства адукацыі Рэспублікі Беларусь ад 10.05.2024 № 7.1 «Аб дзейнасці ўстаноў адукацыі па прафілактыцы суіцыдаў»; пастановы калегіі Міністэрства адукацыі Рэспублікі Беларусь ад 10.05.2024 № 7.2 «Аб стане работы па супрацьдзеянні незаконнаму абароту наркотыкаў»;

актывізаваць узаемадзеянне з грамадскімі аб’яднаннямі па ўкараненні сучасных форм і метадаў работы з педагагічнымі работнікамі і навучэнцамі;

павысіць якасць ідэалагічнай і выхаваўчай работы з навучэнцамі і працоўнымі калектывамі, надаўшы асаблівую ўвагу фарміраванню дзяржаўнай ідэалогіі Рэспублікі Беларусь;

забяспечыць максімальнае далучэнне вучняў да грамадска-карыснай дзейнасці, мерапрыемстваў ідэалагічнага і выхаваўчага характару;

працягнуць работу па папулярызацыі сярод навучэнцаў інфармацыйных рэсурсаў канструктыўнай накіраванасці («ПАТРИОТ.ВУ», «Моладзь Беларусі», «Беларуская рэспубліканская піянерская арганізацыя», «Дзіцячы прававы сайт», Moladz.by і г. д.).

II. НАВУКОВА-МЕТАДЫЧНАЕ ЗАБЕСПЯЧЭННЕ

Пры планаванні і рэалізацыі ідэалагічнай і выхаваўчай работы ва УАСА мэтазгодна выкарыстоўваць навукова-метадычныя рэсурсы дзяржаўнай установы адукацыі «Акадэмія адукацыі»:

раздзел «Арганізацыя выхавання» на нацыянальным адукацыйным партале (<https://vospitanie.adu.by/>);

раздзел «Метадычнае суправаджэнне выхаваўчай работы» (<https://akademy.by/index.php/ru/metodic/metodicheskoe-soprovozhdenie>).

На нацыянальным адукацыйным партале (<http://adu.by>) у раздзеле «Арганізацыя выхавання» да пачатку 2024/2025 навучальнага года створана новая рубрыка – «Педагогу-арганізатару» (<https://vospitanie.adu.by/pedagogu-organizatoru.html>), у якой будуць размяшчацца рэкамендацыі па ўзаемадзеянні з арганізацыямі БРПА, БРСМ, тыпавыя праекты ГА «БРПА», ГА «БРСМ», метадычныя матэрыялы.

Электронныя версіі дапаможнікаў па выхаваўчай рабоце для УАСА, якія атрымалі грыфы «Рэкамендавана навукова-метадычнай установай “Нацыянальны інстытут адукацыі Міністэрства адукацыі Рэспублікі Беларусь”», «Рэкамендавана дзяржаўнай установай адукацыі “Акадэмія адукацыі”», размешчаны на нацыянальным адукацыйным партале: <https://vospitanie.adu.by/organizatsiya-vospitaniya/uchebno-metodicheskaya-literatura.html>).

Вучэбныя праграмы факультатыўных заняткаў выхаваўчай накіраванасці, зацверджаныя Міністэрствам адукацыі Рэспублікі Беларусь (дадатак 5), размешчаны на нацыянальным адукацыйным партале: <https://vospitanie.adu.by/organizatsiya-vospitaniya/uchebnie-programmi-fakultativnih-zanyatij.html>).

Звяртаем увагу, што да пачатку новага навучальнага года распрацаваны Метадычныя ўказанні па распрацоўцы вучэбна-праграмнай дакументацыі адукацыйнай праграмы дадатковай адукацыі дзяцей і моладзі, якія размешчаны на нацыянальным адукацыйным партале: <https://adu.by/ru/homeru/obrazovatelnyj-protsess-2023-2024-uchebnyj-god/dopolnitelnoe-obrazovanie-detej-i-molodezhi?format=html>.

Важным складнікам навукова-метадычнага забеспячэння выхаваўчай работы з’яўляецца сістэма павышэння кваліфікацыі і перападрыхтоўкі суб’ектаў педагагічных работнікаў. Актуальная інфармацыя аб пераліку навучальных праграм павышэння кваліфікацыі і перападрыхтоўкі кадраў адукацыі размешчана ў раздзеле «Навучанне» на сайце Акадэміі адукацыі (<https://akademy.by/index.php/ru/>).

III. АДЗІНЫЯ ПАТРАБАВАННІ ДА ПАРАДКУ АРГАНІЗАЦЫІ І ПРАВЯДЗЕННЯ ІДЭАЛАГІчнай РАБОТЫ З ПРАЦОЎНЫМ КАЛЕКТЫВАМ

Сістэма ідэалагічнай работы з працоўным калектывам ва УАСА павінна быць накіравана на падтрыманне станоўчага мікраклімату ў працоўным

калектыве, стымуляванне актыўнай грамадзянскай пазіцыі работнікаў праз умацаванне патрыятызму і грамадзянскасці, пачуцця гонару за Рэспубліку Беларусь, выхаванне пачуцця адказнасці і дысцыпліны ў кожнага работніка.

Пры планаванні ідэалагічнай работы з працоўным калектывам ва УАСА неабходна выкарыстоўваць *цыклаграму мерапрыемстваў на ідэалагічнай рабоце з працоўным калектывам на 2024/2025 навучальны год* (дадатак 1).

Асноўная задача ідэалагічнага актыву УАСА па рабоце з працоўным калектывам – забеспячэнне далучэння да ідэалагічных мерапрыемстваў усіх катэгорый работнікаў (кожнага работніка) з улікам іх прафесійных і асабістых інтарэсаў, узросту, рацыянальнага выкарыстання часу, павышэнне карпаратыўнай культуры.

У сувязі з гэтым неабходна:

забяспечыць правядзенне адзіных дзён інфармавання з выкарыстаннем матэрыялаў адзінага інфармацыйнага рэсурсу (тэматычнага банка даных «Ідэалагічная работа»), размешчанага ў інфармацыйна-пошукавай сістэме «ЭТАЛОН- ONLINE»;

арганізаваць рэгулярнае правядзенне кіраўніцтвам УАСА з працоўным калектывам дыялогавых пляцовак, сходаў, круглых сталоў, канферэнцый, семінараў; сустрэч з прадстаўнікамі дзяржаўных органаў і іншых дзяржаўных арганізацый, дэпутатамі Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь і мясцовых Саветаў дэпутатаў, дэлегатамі Усебеларускага народнага сходу, дзеячамі навукі, культуры і інш.;

арганізаваць прэзентацыю новых выданняў, інфармацыйных матэрыялаў, аўдыявізуальнай і наглядна-выяўленчай прадукцыі па пытаннях рэалізацыі ідэалогіі беларускай дзяржавы;

прыцягваць работнікаў з актыўнай патрыятычнай пазіцыяй да выступленняў па актуальных пытаннях дзяржаўнай палітыкі і ідэалогіі беларускай дзяржавы, аператыўнага абвяржэння ангажыраваных інфармацыйных укідаў, фэйкаў, фарміравання інфармацыйнай адукаванасці работнікаў;

прадугледзець правядзенне ўрачыстых мерапрыемстваў (сходаў, канцэртаў, выстаў і інш.), прысвечаных дзяржаўным святам, святочным дням і памятным датам у Рэспубліцы Беларусь, культурна-масавых і спартыўна-аздараўленчых (турыстычных экскурсій, спартакіяд, фестываляў, турыстычных злётаў і інш.), прафесійных мерапрыемстваў (конкурсаў «Настаўнік года», «Сям'я года УАСА» і інш.);

арганізаваць работу з маладымі спецыялістамі, у тым ліку выкарыстоўваючы практыку інстытута настаўніцтва (пастанова Прэзідыума Савета Федэрацыі прафсаюзаў Беларусі ад 27.01.2011 № 2 «Тыпавое палажэнне аб настаўніцтве», інфармацыйнае пісьмо Міністэрства працы і сацыяльнай абароны Рэспублікі Беларусь і Федэрацыі прафсаюзаў Беларусі ад 11.02.2022 № 4-1-12/684/01-09/23 «Аб інстытуце настаўніцтва»), замацаваўшы настаўніцтва персанальна загадам кіраўніка УАСА;

уклучаць работнікаў у сацыяльна значную дзейнасць (суботнікі, працоўныя акцыі і інш.).

Неабходна надаць належную ўвагу распрацоўцы комплексу мер па персанальным матэрыяльным і нематэрыяльным стымуляванні прадстаўнікоў ідэалагічнай вертыкалі УАСА, якія праявілі ініцыятыву і высокі прафесіяналізм у рабоце; аказанню матэрыяльнай і кансультацыйна-псіхалагічнай дапамогі работнікам, якія апынуліся ў цяжкай жыццёвай сітуацыі.

Ва УАСА могуць прымяняцца іншыя формы ідэалагічнай работы, якія пазітыўна ўспрымаюцца педагогічным калектывам, выклікаюць станоўчую рэакцыю работнікаў.

IV. ЗМЕСТ АСНОЎНЫХ НАПРАМКАЎ ВЫХАВАЎЧАЙ РАБОТЫ З НАВУЧЭНЦАМІ ВА ЎСТАНОВАХ АГУЛЬнай СЯРЭДняй АДУКАЦЫІ ў 2024/2025 НАВУЧАЛЬным ГОДзе

4.1. Ідэалагічнае, грамадзянскае і патрыятычнае выхаванне

У 2024/2025 навучальным годзе варта працягнуць работу па фарміраванні паважлівага стаўлення вучняў да дзяржаўнай сімволікі. З гэтай мэтай неабходна забяспечыць правядзенне ўрачыстых мерапрыемстваў, лінеек з узняццем (вынасам) Дзяржаўнага сцяга Рэспублікі Беларусь, выкананнем Дзяржаўнага гімна Рэспублікі Беларусь (загад Міністра адукацыі Рэспублікі Беларусь № 368 ад 25.05.2022 «Аб удасканаленні работы па патрыятычным выхаванні»); ажыццяўляць пастаянны кантроль за станам куткоў дзяржаўнай сімволікі ва ўстановах адукацыі.

Варта арганізаваць правядзенне адзіных інфармацыйных гадзін па пытаннях выбарчага права Рэспублікі Беларусь. Метадычныя матэрыялы і матрыцы адзіных інфармацыйных гадзін па гэтай тэме размешчаны на нацыянальным адукацыйным партале (<https://vosпитание.adu.by/organizatsiya-vospitaniya/informacionnie-i-klassnie-chasi.html>).

Для фарміравання актыўнай жыццёвай пазіцыі вучнёўскай моладзі, яе ўсвядомленага ўдзелу ў жыцці грамадства важна выбудаваць эфектыўную сістэму ўзаемадзеяння з вучнёўскім саветам, піянерскай дружынай ГА «БРПА» і пярвічнай арганізацыяй ГА «БРСМ».

У адпаведнасці з загадам Міністра адукацыі Рэспублікі Беларусь ад 18.05.2024 № 219 «Аб удзеле ГА «БРСМ» і ГА «БРПА» ў выхаваўчым працэсе ва ўстановах агульнай сярэдняй адукацыі» неабходна забяспечыць:

удзел лідараў пярвічных арганізацый ГА «БРСМ» і піянерскіх дружын ГА «БРПА» ў правядзенні мерапрыемстваў у рамках праектаў «Школа Актыўнага Грамадзяніна», «Адзіныя ўрокі»;

правядзенне агульнашкольных бацькоўскіх сходаў з удзелам кіраўнікоў тэрытарыяльных арганізацый, лідараў пярвічных арганізацый ГА «БРСМ» і піянерскіх дружын ГА «БРПА» (дадатак 4).

На працягу навучальнага года неабходна арганізаваць «Школу лідара» для актыўнага ГА «БРПА», ГА «БРСМ», лідараў вучнёўскага савета.

Пры арганізацыі ўзаемадзеяння з ГА «БРПА», ГА «БРСМ» варта арыентавацца на *цыклаграму мерапрыемстваў выхаваўчай накіраванасці, прымеркаваных да дзяржаўных свят, святочных дзён, памятных дат, прафілактычных мерапрыемстваў на 2024/2025 навучальны год* (дадатак 3). З інфармацыяй аб мерапрыемствах (палажэннямі, умовамі і інш.), якія праводзяцца грамадскімі аб'яднаннямі, можна азнаёміцца на іх афіцыйных сайтах: «Моладзь Беларусі» (<https://молодежь.бел/>), «Беларуская рэспубліканская піянерская арганізацыя» (<https://brpo.by/>) па меры іх распрацоўкі і зацвярджэння. На працягу навучальнага года інфармацыя аб вышэйназваных акцыях, конкурсах, форумах і іншым таксама будзе размяшчацца на нацыянальным адукацыйным партале ў раздзеле «Педагогу-арганізатару» (<https://vospitanie.adu.by/pedagogu-organizatoru.html>).

Неабходна працягваць рэалізацыю мерапрыемстваў інфармацыйна-адукацыйнага праекта «Школа Актыўнага Грамадзяніна». Інфармацыйныя і метадычныя матэрыялы для яго рэалізацыі будуць размяшчацца на нацыянальным адукацыйным партале (<https://vospitanie.adu.by/shkola-aktivnogo-grazhdanina.html>).

У кастрычніку–лістападзе 2024 года на высокім арганізацыйным узроўні з максімальным ахопам навучэнцаў, шырокім асвятленнем на сайтах устаноў адукацыі і ў СМІ павінны быць праведзены фінальныя мерапрыемствы ў рамках Года якасці.

У 2024/2025 навучальным годзе неабходна працягваць практыку правядзення *адзіных урокаў*, прысвечаных Дню ведаў (1 верасня), Дню народнага адзінства (17 верасня), 81-й гадавіне трагедыі ў Але (студзень), Дню Канстытуцыі (15 сакавіка), 82-й гадавіне трагедыі ў Хатыні (22 сакавіка), Дню яднання народаў Беларусі і Расіі (2 красавіка), 80-годдзю Перамогі савецкага народа ў Вялікай Айчыннай вайне (9 мая), Дню сям'і (15 мая). Інфармацыйна-метадычныя матэрыялы для правядзення адзіных урокаў будуць размяшчацца ў адпаведным раздзеле нацыянальнага адукацыйнага партала (<https://vospitanie.adu.by/organizatsiya-vospitaniya/edinie-uroki-uroki-pamyati.html>).

Установам адукацыі варта ў межах сваёй кампетэнцыі ўзмацніць работу па прафілактыцы і прадухіленні ўдзелу вучняў у забароненых фарміраваннях на тэрыторыі Рэспублікі Беларусь, актывізаваць узаемадзеянне з дзяржаўнымі органамі, якія з'яўляюцца суб'ектамі процідзеяння экстрэмізму. У рамках дадзенай работы рэкамендуецца арганізаваць прагляд і абмеркаванне з навучэнцамі 10–11-х класаў фільма-раследавання АНТ «Забойная пасылка», у якім асвятляюцца падрабязнасці спецаперацыі Камітэта дзяржаўнай бяспекі па прадухіленні тэрактаў у Беларусі напярэдадні святкавання Дня Перамогі (<https://ont.by/news/film-ubojnaya-posylka-ont-gotovit-specrassledovanie-o-popytkah-teraktov-v-belarusi-v-preddverii-9-maya>).

Пры арганізацыі грамадзянскага і патрыятычнага выхавання навучэнцаў неабходна працягнуць работу па вывучэнні пытанняў генацыду беларускага народа ў гады Вялікай Айчыннай вайны. Штомесяц у I–XI класах вярта арганізоўваць правядзенне інфармацыйных гадзін па вывучэнні пытанняў генацыду беларускага народа ў гады Вялікай Айчыннай вайны з выкарыстаннем вучэбных дапаможнікаў «Генацыд беларускага народа ў гады Вялікай Айчыннай вайны» (для навучэнцаў I–IV, V–IX, X–XI класаў; складальнікі: Талкачоў В.У. [і інш.]; «Адукацыя і выхаванне», 2023). Гэтыя дапаможнікі размешчаны на нацыянальным адукацыйным партале (<https://adu.by/ru/pedagogam/rassledovanie-ugolovnogo-dela-o-genotside.html>).

Звяртаем увагу на неабходнасць выкарыстання пры правядзенні выхаваўчых мерапрыемстваў актуальнай інфармацыі, размешчанай на афіцыйным сайце Генеральнай пракуратуры (<https://www.prokuratura.gov.by/ru/activity/rassledovanie-ugolovnogo-dela-o-genotside/>).

Пры падрыхтоўцы мерапрыемстваў па святкаванні Дня народнага адзінства рэкамендуецца арганізаваць прагляд і абмеркаванне фільма «На другім беразе» (вытворчасць кінастудыі «Беларусьфільм», 2023 год).

У рамках падрыхтоўкі да святкавання 80-й гадавіны Перамогі савецкага народа ў Вялікай Айчыннай вайне неабходна:

правесці класныя і інфармацыйныя гадзіны «Гісторыя, апаленая вайной», «Мой край у гады Вялікай Айчыннай вайны»;

арганізаваць прагляд мастацкіх і хроніка-дакументальных кіна- і відэафільмаў аб Вялікай Айчыннай вайне з наступным абмеркаваннем. Пры арганізацыі дадзенай работы неабходна выкарыстоўваць метадычныя матэрыялы Рэспубліканскага культурна-патрыятычнага кінамарафону «Глядзі і памятай» (<https://adu.by/images/2021/04/Kinomarafon-2021.pdf>). Да прагляду таксама рэкамендуецца фільм «Час вярнуцца», заснаваны на рэальных падзеях (вытворчасць кінастудыі «Беларусьфільм», 2024 год);

актывізаваць работу вучняў па доглядзе і добраўпарадкаванні мемарыялаў, помнікаў і воінскіх пахаванняў;

забяспечыць удзел вучняў у мерапрыемствах, прадстаўленых у Пlane падрыхтоўкі і правядзення мерапрыемстваў па святкаванні 80-й гадавіны вызвалення Рэспублікі Беларусь ад нямецка-фашысцкіх захопнікаў і Перамогі савецкага народа ў Вялікай Айчыннай вайне (<https://edu.gov.by/80-letie-osvobozhdeniya-belarusi/plan.pdf>);

арганізаваць удзел вучняў у конкурсах, якія праводзяцца ў рамках рэспубліканскай героіка-патрыятычнай акцыі «Вялікай Перамозе – 80!» (<https://rcek.by/respublikanskaya-geroiko-patrioticheskaya-aktsiya-velikoj-pobede-80/>);

працягваць удзел у штогадовай патрыятычнай акцыі ГА «БРСМ» «Кветкі Вялікай Перамогі», рэспубліканскай акцыі «Беларусь памятае».

Пры арганізацыі работы па ваенна-патрыятычным выхаванні навучэнцаў вярта забяспечыць узаемадзеянне са структурамі і падведнымі

арганізацыямі міністэрстваў абароны, унутраных спраў, па надзвычайных сітуацыях, культуры, Дзяржпагранкамітэта, ДТСААФа, ваеннымі ветэранскімі арганізацыямі; рэсурснымі цэнтрамі, ваенна-патрыятычнымі клубамі, іншымі зацікаўленымі. Пытанні ўзаемадзеяння павінны быць узгоднены да пачатку навучальнага года, а адпаведныя сумесныя мерапрыемствы ўнесены ў план выхаваўчай работы ўстанова адукацыі, план работы кіраўніка па ваенна-патрыятычным выхаванні (далей – кіраўнік ВПВ) на навучальны год.

Пастановай Міністэрства адукацыі Рэспублікі Беларусь ад 14.06.2024 г. № 72 зацверджана Інструкцыя аб парадку правядзення рэспубліканскага конкурсу «Кіраўнік па ваенна-патрыятычным выхаванні» (<https://pravo.by/document/?guid=12551&p0=W22441830>). Інфармацыя аб тэрмінах правядзення дадзенага конкурсу будзе размешчана на сайце Міністэрства адукацыі Рэспублікі Беларусь.

Важным элементам ваенна-патрыятычнага выхавання з'яўляецца дзейнасць сцяганосных груп. Для павышэння якасці дадзенага кірунку работы неабходна:

забяспечыць разгляд кандыдатур членаў сцяганоснай групы на пасяджэнні педагагічнага савета з улікам меркавання навучэнцаў, падрыхтоўку загада аб складзе сцяганоснай групы і парадку яе падрыхтоўкі;

прызначыць адказным за падрыхтоўку сцяганоснай групы кіраўніка ВПВ (пры адсутнасці ў спецыяліста вопыту ваеннай службы, навыкаў страявой падрыхтоўкі яму трэба звярнуцца па дапамогу да педагогаў навучальных прадметаў «Дапрызыўная і медыцынская падрыхтоўка», «Фізічная культура і здароўе», спецыялістаў рэсурснага цэнтра па ваенна-патрыятычным выхаванні);

забяспечыць сцяганосную групу неабходнай экіпіроўкай: ваеннай формай (параднай формай адзення) пры наяўнасці права яе нашэння або адзеннем дзелавога стылю чорна-белага колеру (немэтазгодна выкарыстоўваць шорты, гетры, красоўкі ці іншы спартыўны абутак);

забяспечыць адпаведнасць Дзяржаўнага сцяга Рэспублікі Беларусь, які выкарыстоўваецца сцяганоснай групай, патрабаванням, прадстаўленым у Законе Рэспублікі Беларусь ад 5 ліпеня 2004 г. № 301-З «Аб дзяржаўных сімвалах Рэспублікі Беларусь»;

арганізаваць цырымонію ўнясення і вынасу Дзяржаўнага сцяга ў спецыяльных памяшканнях (у памяшканнях з высокай столлю, у якіх няма неабходнасці пераадольваць дадатковыя прамежкавыя перашкоды (лесвіцы, масткі, вузкія праходы і інш.)).

Інфармацыйная прастора павінна ўзмацняць педагагічнае ўздзеянне па фарміраванні паважлівага стаўлення да сваёй краіны і яе Узброеных Сіл. Своечасова павінна абнаўляцца інфармацыя аб сацыяльна-эканамічным развіцці, палітычным курсе, ваеннай дактрыне краіны і іншым, мерапрыемствах ваенна-патрыятычнай накіраванасці, дзейнасці кіраўніка

ВПВ на інфармацыйных стэндах, у тэматычных папках, раздзелах сайта ўстанова адукацыі.

У мэтах развіцця ў вучняў цікавасці да гісторыка-культурнай спадчыны Беларусі, фарміравання пачуцця любові і прыхільнасці да малой радзімы ўстановам адукацыі неабходна:

працягнуць работу па арганізацыі пошукава-даследчай, экскурсійнай і турысцка-краязнаўчай дзейнасці вучняў;

арганізаваць наведванне музеяў кожную апошнюю сераду месяца (адзіны дзень бясплатнага наведвання музеяў навучэнцамі);

прыняць удзел:

у рэспубліканскім конкурсе на прызы Рэспубліканскага савета па гістарычнай палітыцы пры Адміністрацыі Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь «Адкрываем Беларусь» (<https://adu.by/images/2024/04/polozhenie-otkryvaem-Belarus.pdf>);

у акцыях і мерапрыемствах грамадзянска-патрыятычнай і краязнаўчай накіраванасці ў адпаведнасці з Праграмай бесперапыннага выхавання дзяцей і вучнёўскай моладзі на 2021–2025 гг.

4.2. Сямейнае выхаванне. Узаемадзеянне з сем'ямі навучэнцаў

У 2024/2025 навучальным годзе неабходна працягваць работу па фарміраванні ў вучняў сямейных каштоўнасцей, гатоўнасці да сямейнага жыцця, адказных адносін да шлюбу, сям'і, па развіцці культуры ўзаемаадносін паміж мужчынам і жанчынай, каштоўнасных адносін да мацярынства і бацькоўства. Пры арганізацыі сямейнага выхавання з навучэнцамі варта звярнуць асаблівую ўвагу на прававыя асновы шлюбна-сямейных адносін, шлюбу, ролевыя паводзіны ў сям'і, праяўленне павагі і клопату пра блізкіх і старэйшае пакаленне, набыццё навыкаў вядзення хатняй гаспадаркі, бюджэту сям'і, стварэнне ўтульнасці, павагу традыцый, сямейных каштоўнасцей і інш.

Пры арганізацыі работы па сямейным выхаванні рэкамендуецца выкарыстоўваць матэрыялы дапаможнікаў, створаных для правядзення факультатывных заняткаў «Асновы сямейнага жыцця» (IX–XI класы), аўтараў В. В. Мартынавай, А. К. Пагодзінай. Дапаможнікі размешчаны на нацыянальным адукацыйным партале: <https://vospitanie.adu.by/organizatsiya-vospitaniya/uchebno-metodicheskaya-literatura.html>.

Запатрабаванымі формамі работы з сям'ёй з'яўляюцца сумесныя мерапрыемствы для навучэнцаў і іх бацькоў: прагляд і абмеркаванне відэа- і мастацкіх фільмаў, кніг, якія маюць высокі выхаваўчы патэнцыял; правядзенне экскурсій і прагулак выхаднога дня, конкурсаў, абароны праектаў, прафарыентацыйных мерапрыемстваў і інш.

У 2024/2025 навучальным годзе павінна быць працягнута рэалізацыя рэспубліканскага праекта «Бацькоўскі ўніверсітэт» (у адпаведнасці з інструктыўна-метадычным пісьмом «Аб рэалізацыі ва ўстановах агульнай сярэдняй адукацыі рэспубліканскага праекта “Бацькоўскі ўніверсітэт”» (<https://vospitanie.adu.by/roditelskij-universitet.html>)). Дадзены праект

прадугледжвае рэалізацыю сістэмы заняткаў (бацькоўскіх сходаў) і кансультацый з бацькамі, тэматыка і перыядычнасць якіх адлюстраваны ў «Прыкладнай праграме бацькоўскага ўніверсітэта», распрацаванай В. В. Мартынавай, А. К. Пагодзінай

(<https://www.adu.by/images/2021/12/primernaja-programma-roditelskogo-universiteta.pdf>). Рэалізацыя праекта ва ўсіх сцяганосных з'яўляецца абавязковай. Працэс узаемадзеяння педагогаў і бацькоў у рамках праекта мэтазгодна ажыццяўляецца праз актыўныя формы дзейнасці. Для павышэння якасці рэалізацыі праекта неабходна:

распрацоўваць ва ўстанове адукацыі план рэалізацыі рэспубліканскага праекта «Бацькоўскі ўніверсітэт» на навучальны год (далей – план мерапрыемстваў);

даводзіць план мерапрыемстваў да пачатку навучальнага года да ведама педагогаў, якія выконваюць абавязкі класных кіраўнікоў, педагога-псіхолага і педагога сацыяльнага, бацькоў навучэнцаў;

праводзіць мерапрыемствы праекта ў працоўныя дні (вячэрні час) альбо ў шосты школьны дзень па дамоўленасці з бацькамі навучэнцаў;

выкарыстоўваць аптымальны фармат правядзення мерапрыемстваў праекта – заняткі з бацькамі аднаго класа, якія дазваляюць арганізаваць пазытыўную рабочую абстаноўку і актывізаваць бацькоў-удзельнікаў;

стварыць і пастаянна актуалізаваць на сайтах устаноў адукацыі ўкладку (раздзел) «Бацькоўскі ўніверсітэт», якая змяшчае інфармацыю аб тэматыцы, форме арганізацыі, часе правядзення мерапрыемстваў праекта, памяткі, буклеты, флаеры па тэмах заняткаў і інш.;

выкарыстоўваць для правядзення заняткаў метадычныя распрацоўкі: інтэрнэт-рэсурсы «Бацькоўскі ўніверсітэт» на сайце БДПУ імя Максіма Танка (<https://roduniversitet.bspu.by/>) і «Бацькоўскі ўніверсітэт» на нацыянальным адукацыйным партале (<https://vospitanie.adu.by/roditelskij-universitet.html>);

выкарыстоўваць для падрыхтоўкі заняткаў у рамках праекта «Бацькоўскі ўніверсітэт» дапаможнік «Семейное воспитание: ребенок – младший школьник»: пособие для педагогических работников учреждений общ. сред. образования с белорус. и рус. языками обучения / В. В. Мартынова, Е. К. Погодина. – Минск: Национальный институт образования, 2023. – 176 с. – (Бацькоўскі ўніверсітэт). Дапаможнік размешчаны на нацыянальным адукацыйным партале: <https://vospitanie.adu.by/roditelskij-universitet/uchebno-metodicheskaya-literatura.html>). Да выдання падрыхтаваны таксама дапаможнікі «Семейное воспитание – ребенок-подросток», «Семейное воспитание – ребенок-старшеклассник» (аўтары В. В. Мартынова, А. К. Пагодзіна);

уклучаць пытанні рэалізацыі рэспубліканскага праекта ў сістэму самакантролю.

4.3. Працоўнае выхаванне. Прафарыентацыйная работа

Працоўнае выхаванне ва УАСА павінна быць накіравана на фарміраванне ў вучняў каштоўнасных адносін да працы, працоўных навыкаў, гатоўнасці і матывацыі да працоўнай дзейнасці.

У план выхаваўчай работы ў 2024/2025 навучальны год неабходна ўключыць традыцыйныя мерапрыемствы па працоўным выхаванні навучэнцаў: удзел у суботніках, мерапрыемствах па добраўпарадкаванні і азеляненні тэрыторый, якія прылягаюць да ўстаноў адукацыі, і інш. Шырока выкарыстоўваць у рабоце даручэнні, дзяжурствы, калектыўную працу.

Мерапрыемствы прафарыентацыйнага характару павінны быць накіраваны на павышэнне папулярнасці, растлумачэнне сацыяльнай значнасці рабочых прафесій, спецыяльнасцей, павышэнне іміджу прафесійнай адукацыі ў грамадстве, фарміраванне ў вучняў усвядомленага выбару будучай прафесіі, установы адукацыі для атрымання прафесійнай адукацыі.

Прафарыентацыйная работа павінна насіць практыка-арыентаваны характар. У рабоце неабходна актыўна выкарыстоўваць прафесіяграмы (кароткія апісанні прафесій), арганізоўваць экскурсіі на прадпрыемствы і ва ўстановы прафесійнай адукацыі, сустрэчы са спецыялістамі, прагляд навучальных ролікаў і відэафільмаў аб прафесіях, наведванне кірмашоў прафесій, кірмашоў вакансій і інш.

З мэтай пагружэння вучняў у адукацыйна-прафесійнае асяроддзе варта працягнуць практыку наведвання навучэнцамі прафарыентацыйных мерапрыемстваў у рамках «Прафесійных субот», Дзён адчыненых дзвярэй, рэспубліканскай выставы «Адукацыя і кар’ера» і інш.

У мэтах ацэнкі прафесійных схільнасцей і пераваг кожнага навучэнца, вызначэння яго будучай сферы прафесійнай дзейнасці і прыняцця ўсвядомленага рашэння аб выбары прафесіі варта арганізаваць прафарыентацыйнае тэсціраванне з выкарыстаннем анлайн-платформы «ПрофиТест» (<http://profitest.ripo.by/public/main>).

З мэтай пашырэння кругагляду вучняў аб адукацыйна-прафесійнай прасторы Рэспублікі Беларусь варта выкарыстоўваць даведачны рэсурс Абітуриент.by (<https://abiturient.by/>); для знаёмства з грамадзянска-патрыятычнымі, валанцёрскімі, сацыяльна значнымі і культурна-забаўляльнымі праектамі і мерапрыемствамі для моладзі – сайт Рэспубліканскага маладзёжнага цэнтра (<https://moladz.by/>).

4.4. Фарміраванне культуры бяспекі жыццядзейнасці і здаровага ладу жыцця

У новым навучальным годзе неабходна акцэнтаваць увагу вучняў на захаванні і ўмацаванні здароўя, развіцці навыкаў бяспечных і самазахавальных паводзін праз:

мерапрыемствы па навучанні навыкам бяспечных паводзін у дарожным руху, фарміраванні навыкаў дзеянняў у надзвычайных сітуацыях сумесна з

супрацоўнікамі МНС, Асвода; рэспубліканскія прафілактычныя акцыі «Бяспека – у кожны дом!», «Дзень бяспекі. Увага ўсім!» і інш.;

спартыўна-масавыя і фізкультурна-аздараўленчыя мерапрыемствы: рэспубліканскую акцыю «Тыдзень спорту і здароўя»; рэспубліканскія спаборніцтвы па рухомах гульнях «Вас выклікае Спартландыя!»; рэспубліканскую спартакіяду па зімовым і летнім мнагаборстве сярод моладзі дапрызыўнага і прызыўнога ўзросту «Абаронца Айчыны»; рэспубліканскія спаборніцтвы «Снежны снайпер»;

мерапрыемствы, накіраваныя на фарміраванне антынаркатычнага бар'ера, прафілактыку ўжывання псіхаактыўных рэчываў і курыльных сумесяў, у тым ліку з выкарыстаннем інфармацыйнага рэсурсу POMOGUT.BY (<https://pomogut.by/>; <https://kidspomogut.by/>);

прафілактыку інтэрнэт-залежнасці, залежнасці ад гаджэтаў і іншых відаў залежнасцей: прафілактычныя трэнінгі «Булінг: як яго пазбегнуць», інтэрактыўныя заняткі «Інтэрнэт-залежнасць: віды і прафілактыка» і інш.;

мерапрыемствы па прафілактыцы тытунекурэння: класныя гадзіны, трэнінгавыя заняткі па прафілактыцы залежнасцей; па азнаямленні з арт. 19.9. Кодэкса Рэспублікі Беларусь аб адміністрацыйных правапарушэннях аб забароне курэння (спажывання) тытунёвых вырабаў, выкарыстання электронных сістэм курэння, сістэм для спажывання тытуню ў грамадскіх месцах;

мерапрыемствы ў рамках міжнародных і рэспубліканскіх Дзён здароўя (Сусветны дзень здароўя, Міжнародны дзень барацьбы з наркатыкамі, Міжнародны дзень прафілактыкі ВІЧ / СНІД і інш.);

узаемадзеянне з цэнтрамі сяброўскага стаўлення да падлеткаў па пытаннях псіхасаматычнага і рэпрадуктыўнага здароўя, прафілактыкі ўжывання псіхаактыўных рэчываў і інш.

Работу з навучэнцамі па фарміраванні станоўчых устаноў на здаровы лад жыцця неабходна будаваць з выкарыстаннем інтэрактыўных форм і метадаў, якія спрыяюць актыўнаму ўдзелу вучняў у мерапрыемствах дадзенай накіраванасці.

Пры арганізацыі работы ў гэтым напрамку варта выкарыстоўваць матэрыялы, прадстаўленыя ў раздзеле «Здароўезберажэнне ў адукацыі» на нацыянальным адукацыйным партале: <https://www.adu.by/ru/pedagogam/zdorovesberezhenie-v-obrazovanii.html>.

Рэкамендуецца працягнуць рэалізацыю навучальных праграм факультатывных заняткаў (<https://vosпитание.adu.by/organizatsiya-vospitaniya/uchebnie-programmi-fakultativnih-zanyatij.html>):

«Размова пра культуру здаровага харчавання» для V–IX класаў;

«Мой псіхалагічны дабрабыт і дапамога аднагодкам у крызіснай сітуацыі» для VIII (IX, X, XI) класа і інш.

4.5. Фарміраванне прававой і інфармацыйнай культуры

З мэтай фарміравання прававой і інфармацыйнай культуры навучэнцаў, развіцця ў іх навыкаў адказных паводзін у сетцы Інтэрнэт установам адукацыі неабходна працягнуць работу па арганізацыі выхаваўчай інфармацыйнай прасторы з дапамогай афіцыйных сайтаў, старонак, акаўнтаў, груп устаноў адукацыі ў сацсетках, напаўнення інфармацыйных стэндаў, абапіраючыся на Комплексны план мерапрыемстваў, накіраваных на прыняцце эфектыўных мер па супрацьдзеянні кіберзлачынствам, прафілактыцы іх здзяйснення, павышэнні лічбавай адукаванасці насельніцтва на 2024–2025 гады ад 15.11.2023:

працягнуць размяшчэнне інфармацыі па папярэджанні кіберзлачынстваў, пытаннях бяспечнага выкарыстання інтэрнэт-рэсурсаў;

запанаваць мерапрыемствы, накіраваныя на фарміраванне навыкаў бяспечных паводзін у інтэрнэт-прасторы, уменняў крытычна працаваць з інфармацыяй: тэматычныя лекцыі, тыдні «Бяспечны інтэрнэт», «Інтэрнэт – тэрыторыя адказнасці» і інш., дыспуты, гутаркі, круглыя сталы «Зносіны ў інтэрнэце: плюсы і мінусы», «Праўда ці фэйк: як адрозніць?», «Правілы зносін у сетцы» і інш.;

актывізаваць работу па фарміраванні медыякампетэнцый, крытычнага мыслення пры выкарыстанні інфармацыйных рэсурсаў;

выкарыстоўваць інфармацыю канструктыўнай накіраванасці, размешчаную на інтэрнэт-партале «Моладзь Беларусі» (<https://xn--d1acdreimb9i.xn--90ais/>);

выкарыстоўваць у рабоце інфармацыйныя матэрыялы сайта МУС (<https://mvd.gov.by/ru/news/7021>, <https://mvd.gov.by/ru/news/10738>), інтэрнэт-партала romogut.by, якія размешчаны ў раздзеле «Бяспека дзяцей у сетцы» (навучальныя відэаролікі, інтэрактыўныя майстар-класы і інш.);

выключыць выпадкі размяшчэння неактуальнай даведачнай інфармацыі, а таксама даведачнай інфармацыі, якая змяшчае адсылкі да няўрадавых арганізацый.

Пры арганізацыі работы ў гэтым напрамку можна ўжываць інфармацыйна-даведачныя матэрыялы і рэкамендацыі па выкарыстанні на розных прыладах (камп'ютарах, мабільных тэлефонах, планшэтах, IPTV) спецыяльных праграм, якія забяспечваюць магчымасць бацькам кантраляваць інфармацыйныя рэсурсы, што наведваюць дзеці, час іх знаходжання ў сетцы Інтэрнэт (пісьмо Міністэрства адукацыі 06-01-14/ 7321/дс / ад 21.06.2024), а таксама метадычныя матэрыялы (<https://disk.yandex.by/d/F03-laudj7830g>).

4.6. Духоўна-маральнае выхаванне

У новым навучальным годзе варта працягнуць рэалізацыю факультатывых заняткаў «Асновы духоўна-маральнай культуры і патрыятызму» для навучэнцаў V (VI), VI (VII), VII (VIII), VIII (IX) класаў УАСА.

Рэкамендуецца працягнуць практыку ўзаемадзеяння з Беларускай Праваслаўнай Царквой (БПЦ) па выкарыстанні патэнцыялу традыцыйных ідэалаў і каштоўнасцей у духоўна-маральным выхаванні навучэнцаў, фарміраванні іх светапогляду, праводзіць мэтанакіраваную работу па рэалізацыі мерапрыемстваў Праграмы супрацоўніцтва Міністэрства адукацыі Рэспублікі Беларусь і Беларускай Праваслаўнай Царквы на 2020–2025 гады, грунтуючыся на заканадаўстве Рэспублікі Беларусь у гэтай сферы.

У рамках азнаямлення навучэнцаў з праваслаўнай духоўнай спадчынай рэкамендуецца працягнуць арганізацыю мерапрыемстваў па праваслаўным краязнаўстве (распрацоўку экскурсійных адукацыйных маршрутаў «Праваслаўе майго краю», «Гісторыя і праваслаўныя традыцыі майго краю», «Святыні малой радзімы» і інш.), арганізоўваць праектную і даследчую дзейнасць вучняў па выяўленні і вывучэнні святынь роднага краю.

У 2024/2025 навучальным годзе варта працягнуць работу па далучэнні вучняў да дабрачыннай дзейнасці, у тым ліку валанцёрскага руху, які садзейнічае фарміраванню сацыяльнай актыўнасці і адказнасці, міласэрнасці, традыцыйных сямейных каштоўнасцей, паважлівага стаўлення да старэйшых, паважлівага стаўлення да правоў і годнасці інвалідаў.

Работа рэсурсных цэнтраў па духоўна-маральным і патрыятычным выхаванні навучэнцаў павінна весціся з улікам адзіных падыходаў і патрабаванняў да гэтага напрамку дзейнасці, выпрацаваных Рэспубліканскім рэсурсным цэнтрам па духоўна-маральным і патрыятычным выхаванні. На сайце Акадэміі адукацыі размешчаны інтэрактыўны атлас рэсурсных цэнтраў: https://www.google.com/maps/d/viewer?hl=ru&mid=1SVCBQ6n7ScI2mRYdYl_qGIgb_UMAMmk&ll=54.31172399199269%2C26.16979003449392&z=5.

4.7. Экалагічнае выхаванне

У 2024/2025 навучальным годзе ў мэтах экалагічнага выхавання вучняў неабходна выкарыстоўваць розныя віды дзейнасці, накіраваныя на фарміраванне ў іх адказных адносін да навакольнага асяроддзя, экалагічных ведаў, развіццё вопыту экалагічнай дзейнасці.

З мэтай далучэння дзяцей і падлеткаў да дзейнасці па доглядзе пладова-ягодных насаджэнняў і агародніны ва УАСА рэкамендуецца прыняць удзел у рэспубліканскай дабрачыннай акцыі «Сад надзеі» (<https://rcek.by/respublikanskaya-blagotvoritel'naya-aktsiya-sad-nadezhdy/>).

З 2018 года ў Рэспубліцы Беларусь рэалізуецца адукацыйны праект «Зялёныя школы». Установам адукацыі рэкамендуецца наладзіць сістэмную работу па фарміраванні экалагічнай культуры навучэнцаў і разгледзець магчымасць падключыцца да рэалізацыі гэтага праекта. Звяртаем увагу, што на сайце Рэспубліканскага цэнтра экалогіі і краязнаўства размешчана абноўленае Палажэнне аб рэалізацыі адукацыйнага праекта «Зялёныя школы» (<https://drive.google.com/file/d/1oewYvCyUYRjfeYtMbJx54zuomi-fjnPw/view>).

З мэтай фарміравання ў вучняў праектных і даследчых уменняў у прыродазнаўчанавуковай сферы на нацыянальным адукацыйным партале

размешчаны вучэбна-метадычны комплекс, які ўключае вучэбную праграму факультатыўных заняткаў «Аблічча Беларусі: экалогія і ўстойлівасць» для IX класа, дыдактычныя матэрыялы для навучэнцаў і метадычныя рэкамендацыі для настаўнікаў (<https://www.adu.by/ru/component/content/article/fakultativnye-zanyatiya-lik-belarusi-ekologiya-i-ustojchivost-dlya-ix-klasca.html?catid=778&Itemid=101>).

Вучэбна-метадычны комплекс «Экалагічная бяспека і здароўе чалавека» для VIII–XI класаў накіраваны на фарміраванне экалагічна адукаванай асобы з экалагічным стылем мыслення і ўключае вучэбную праграму факультатыўных заняткаў, дыдактычныя матэрыялы для навучэнцаў і метадычныя рэкамендацыі для настаўнікаў (<https://www.adu.by/ru/component/content/article/fakultativnye-zanyatiya-ekologicheskaya-bezopasnost-i-zdorove-cheloveka-dlya-viii-xi-klascov.html?catid=778&Itemid=101>).

З мэтай прыцягнення ўвагі вучняў да рэсурсазберажэння, а таксама ўнясення імі пасільнага ўкладу ў развіццё другаснай перапрацоўкі адходаў УАСА варта працягнуць работу па зборы макулатуры і іншай другаснай сыравіны, адходаў, элементаў сілкавання (батарэек), мерапрыемствы па зборы цвёрдых бытавых адходаў.

4.8. Эканамічнае выхаванне

Эканамічнае выхаванне навучэнцаў у новым навучальным годзе павінна быць накіравана на раскрыццё асобных магчымасцей навучэнцаў (эканомнасці, прадпрымальнасці, працавітасці, беражлівасці і інш.), а таксама на іх падрыхтоўку да жыцця, правільную арыентацыю ў эканамічных з’явах, адаптацыю да хутка зменлівых сацыяльна-эканамічных умоў жыцця.

З гэтай мэтай варта працягнуць работу па павышэнні фінансавай адукаванасці навучэнцаў. Асаблівае месца павінна заняць рэспубліканская алімпіяда па фінансавай адукаванасці сярод навучэнцаў. Пры падрыхтоўцы да Алімпіяды варта кіравацца метадычнымі рэкамендацыямі, распрацаванымі Нацыянальным банкам Рэспублікі Беларусь, якія змяшчаюць апісанне тэм заданняў, рэкамендуемыя крыніцы інфармацыі, прыклады пытанняў з адказамі, заданні мінулых гадоў (<https://fingramota.by/ru/about/events/olympiadas?cookies=true>).

Да новага навучальнага года распрацаваны і зацверджаны новыя вучэбныя праграмы факультатыўных заняткаў (пастанова Міністэрства адукацыі Рэспублікі Беларусь ад 13.03.2024 г. № 29):

«Когда учиться легко. В мире финансов» для III–IV класаў (<https://www.adu.by/ru/component/content/article/fakultativnye-zanyatiya-kogda-uchitsya-legko-v-mire-finansov-dlya-iii-iv-klassov.html?catid=778&Itemid=101>);

«Предпринимательство в действии» для X класа (<https://www.adu.by/ru/component/content/article/fakultativnye-zanyatiya-predprinimatelstvo-v-dejstvii-dlya-x-klassa.html?catid=778&Itemid=101>).

4.9. Сацыяльна-педагагічная падтрымка навучэнцаў і аказанне ім псіхалагічнай дапамогі

Дадзены кірунак дзейнасці ажыццяўляецца ў адпаведнасці з артыкулам 83 Кодэкса Рэспублікі Беларусь аб адукацыі і павінен быць забяспечаны ва ўсіх УАСА.

Звяртаем увагу, што ў адпаведнасці з пунктам 8 пастановы Міністэрства адукацыі Рэспублікі Беларусь ад 20.09.2022 г. № 328 «Аб сацыяльна-педагагічнай падтрымцы навучэнцаў і аказанні ім псіхалагічнай дапамогі» (далей – Інструкцыя) у кожнай установе адукацыі павінны функцыянаваць асобныя рабочыя кабінеты педагога сацыяльнага і педагога-псіхолага.

Інфармацыя аб дзейнасці педагога сацыяльнага і педагога-псіхолага (час правядзення кансультацый, анонсы і справаздачы аб правядзенні мерапрыемстваў, рэкамендацыі для педагогаў, навучэнцаў і іх законных прадстаўнікоў і інш.) павінна быць размешчана на афіцыйным сайце ўстановы адукацыі і падтрымлівацца ў актуальным стане.

Пералік абавязковых дакументаў педагога сацыяльнага і педагога-псіхолага вызначаны пунктам 14 Інструкцыі і пастановай Міністэрства адукацыі Рэспублікі Беларусь ад 28.11.2022 г. № 450 «Аб пераліку дакументаў, якія ўтвараюцца ў працэсе дзейнасці Міністэрства адукацыі».

Звяртаем увагу, што дакументацыя педагога сацыяльнага і педагога-псіхолага прызначана толькі для службовага карыстання. Выпіскі з яе афармляюцца ў адпаведнасці з патрабаваннямі Закона Рэспублікі Беларусь ад 18.07.2011 г. № 300-3 «Аб зваротах грамадзян і юрыдычных асоб», на падставе падпункта 1.5 пункта 1 артыкула 33 Кодэкса Рэспублікі Беларусь аб адукацыі, а таксама артыкула 15 Закона Рэспублікі Беларусь ад 01.07.2010 г. № 153-3 «Аб аказанні псіхалагічнай дапамогі».

У адпаведнасці з часткай 1 артыкула 18 Закона аб аказанні псіхалагічнай дапамогі неабходна ў абавязковым парадку арганізаваць атрыманне згоды ізноў прыбыўшых, а таксама згоды законных прадстаўнікоў вучняў на аказанне псіхалагічнай дапамогі (за выключэннем выпадкаў, прадугледжаных часткай 2 артыкула 18).

Ва УАСА неабходна:

узмацніць работу па прафілактыцы суіцыдальных паводзін вучняў у адпаведнасці з Комплексам мер па ўдасканаленні работы па своєчасовым выяўленні фактараў рызыкі суіцыдальных дзеянняў непаўналетніх, аказанні ім належнай псіхалагічнай дапамогі і (або) псіхіятрычнай дапамогі на 2024–2025 гг. (зацв. пратаколам пасяджэння Нацыянальнай камісіі па правах дзіцяці ад 17.01.2023 № 1), загадам Міністэрства адукацыі ад 29.02.2024 № 89 «Аб удасканаленні дзейнасці ўстаноў адукацыі па прафілактыцы суіцыдаў»;

арганізаваць правядзенне месячнікаў прафілактыкі суіцыдаў 2 разы на год (з 10.09.2024 па 10.10.2024 і з 10.03.2025 па 10.04.2025);

у адпаведнасці з загадам Міністра адукацыі Рэспублікі Беларусь ад 29.02.2024

№ 89 «Аб удасканаленні дзейнасці ўстаноў адукацыі па прафілактыцы

суіцыдаў» выяўляць прычыны, якія спрыяюць з'яўленню суіцыдальных паводзін у вучняў: сямейны статус і сітуацыя ў сям'і, сацыяльны статус у групе; сітуацыі рызыкі і інш.;

арганізаваць правядзенне семінараў, практычных заняткаў для педагогічных работнікаў, законных прадстаўнікоў вучняў па пытаннях своечасовага распазнавання маркераў суіцыдальнай рызыкі;

праводзіць карэкцыйна-развіваючую работу, накіраваную на рашэнне канкрэтных праблем асобаснага і сацыяльнага развіцця навучэнцаў з улікам вынікаў дыягнастычных даследаванняў.

З мэтай прафілактыкі булінгу, кібербулінгу педагогу сацыяльнаму, педагогу-псіхолагу неабходна запланаваць мерапрыемствы па садзейнічання ў фарміраванні спрыяльнай атмасферы ў калектывах навучэнцаў установы адукацыі (мерапрыемствы павінны планавацца сумесна з класнымі кіраўнікамі).

Псіхалагічнае суправаджэнне навучэнцаў з сіндромам дэфіцыту ўвагі і гіперактыўнасці, а таксама іх бацькоў неабходна ажыццяўляць з выкарыстаннем інфармацыйна-метадычных матэрыялаў «Сацыялізацыя і адаптацыя навучэнцаў з сіндромам дэфіцыту ўвагі і гіперактыўнасці ва ўстановах адукацыі», размешчаных на нацыянальным адукацыйным партале (<https://www.adu.by/ru/homeru/obrazovatelnyj-protsess-2023-2024-uchebnyj-god/spetsialnoe-obrazovanie?format=html>).

Неабходна актывізаваць работу па інфармаванні вучняў і іх бацькоў аб «тэлефонах даверу», тэлефонах рэспубліканскай «Дзіцячай тэлефоннай лініі» (8-801-100-1611), кабінетаў псіхалагічнага і (або) псіхатэрапеўтычнага кансультавання ўстаноў аховы здароўя (паліклінік), Рэспубліканскага цэнтра псіхалагічнай дапамогі (+375-17-300-1006) і інш.

Сацыяльна-педагогічная падтрымка навучэнцаў і аказанне ім псіхалагічнай дапамогі ва УАСА павінны быць накіраваны на своечасовае папярэджанне магчымых парушэнняў развіцця асобы, міжасобасных адносін, развіццё значных якасцей і сацыяльных навыкаў навучэнцаў, абарону іх правоў і законных інтарэсаў.

4.10. Прафілактыка злачынстваў і правапарушэнняў

Найважнейшымі ўмовамі эфектыўнай прафілактыкі злачынстваў і правапарушэнняў навучэнцаў з'яўляюцца выхаванне ў іх станоўчых маральных якасцей, фарміраванне здаровага ладу жыцця і адказных паводзін, забеспячэнне змястоўнага вольнага часу і карыснай занятасці, своечасовае выяўленне і рашэнне праблем.

Велізарны прафілактычны патэнцыял заключаецца ў далучэнні вучняў да штодзённага вольнага ад вучобы часу, у тым ліку праз сістэму дадатковай адукацыі дзяцей і моладзі, мерапрыемстваў выхаваўчай накіраванасці. Арганізацыя дзейнасці аб'яднанняў па інтарэсах дае магчымасць праявіць ініцыятыву, актыўнасць, спрыяе развіццю матывацыі да пазнання і творчасці, самарэалізацыі і самавызначэння ў сацыяльным жыцці.

Неабходна максімальна выкарыстоўваць патэнцыял вызначаных гадзін на арганізацыю работы аб'яднанняў па інтарэсах у адпаведнасці з нарматывамі колькасці; забяспечыць распрацоўку праграм аб'яднанняў па інтарэсах на падставе тыпавых праграм у адпаведнасці з пастановай Міністэрства адукацыі Рэспублікі Беларусь ад 20.10.2023 № 325 «Аб зацвярджэнні тыпавых праграм дадатковай адукацыі дзяцей і моладзі» (https://adu.by/images/2024/03/Postanovlenie_TipProgr_DopObr.pdf).

Пры арганізацыі адукацыйнага працэсу неабходна кіравацца загадам Міністра адукацыі Рэспублікі Беларусь ад 07.10.2022 г. № 603 «Аб парадку функцыянавання аб'яднанняў па інтарэсах»; дадаткам да пісьма Міністэрства адукацыі Рэспублікі Беларусь ад 11.06.2024 № 06-01-14/6880/дс «Метадычныя ўказанні па распрацоўцы вучэбна-праграмайнай дакументацыі дадатковай адукацыі дзяцей і моладзі і арганізацыі адукацыйнага працэсу».

З мэтай прафілактыкі злачынстваў і правапарушэнняў непаўналетніх неабходна растлумачваць навучэнцам, іх законным прадстаўнікам правы, абавязкі і адказнасць, якімі яны валодаюць; ажыццяўляць кансультаванне па прававых пытаннях; аказваць садзейнічанне ў вызначэнні форм працоўнага і жыццёвага ўладкавання непаўналетніх, якія маюць патрэбу ў дапамозе дзяржавы; у арганізацыі вольнага часу і занятасці навучэнцаў.

Метадычныя рэкамендацыі па правядзенні тэматычных бацькоўскіх сходаў па інфармаванні аб прыметах ужывання альбо распаўсюджвання наркатыкаў, сучасных спосабах уключэння вучняў у наркаабарот, мерах крымінальнай адказнасці і інш. размешчаны на нацыянальным адукацыйным партале (<https://vospitanie.adu.by/profilaktika-prestuplenij-i-pravonarushenij-sredi-obuchauschihsya.html>).

У прафілактычнай рабоце варта актыўна выкарыстоўваць метады «роўны навучае роўнага», арганізоўваць удзел навучэнцаў у валанцёрскіх адукацыйных праграмах сумесна з ГА «БРСМ», ГА «БРПА», Беларускай Праваслаўнай Царквой і інш.

Работу ва ўстановах адукацыі савета прафілактыкі неабходна арганізоўваць у адпаведнасці з Метадычнымі рэкамендацыямі па арганізацыі дзейнасці савета ўстановы адукацыі па прафілактыцы безнагляднасці і правапарушэнняў непаўналетніх (<https://edu.gov.by/molodezhnaya-politika/glavnoe-upravlenie-vospitatelnoy-raboty-i-molodezhnoy-politiki/upravlenie-raboty/informatsiya/informatsionno-analiticheskie-i-metodicheskie-materialy/>).

Звяртаем увагу, што ў пастанову Савета Міністраў Рэспублікі Беларусь ад 15.01.2019 г. № 22 «Аб прызнанні дзяцей, якія знаходзяцца ў сацыяльна небяспечным становішчы» ўнесены змены (паказчыкі сацыяльна небяспечнага становішча)¹.

¹ Пастанова Савета Міністраў Рэспублікі Беларусь № 856 ад 01.12.2023 «Аб змяненні пастановы Савета Міністраў Рэспублікі Беларусь ад 15 студзеня 2019 г. № 22».

Пры арганізацыі індывідуальнай прафілактычнай работы з навучэнцамі неабходна кіравацца «Метадычнымі рэкамендацыямі па арганізацыі ва ўстановах адукацыі індывідуальнай прафілактычнай работы з навучэнцамі» (<https://www.adu.by/images/2024/05/23/Metod-rekomend-profilakt-rabota-2024.pdf>).

На афіцыйных сайтах устаноў адукацыі варта размясціць спасылку на раздзел «Моладзь супраць наркотыкаў» дзяржаўнага інфармацыйнага рэсурсу «Моладзь Беларусі», дзе публікуюцца інфармацыйныя матэрыялы, відэаролікі, накіраваныя на прафілактыку незаконнага абароту наркотыкаў і арыентаваныя на маладзёжную аўдыторыю: <https://xn--d1acdrebm9i.xn--90ais/informatsiya-po-vazhnym-voprosam/uchashcheysya-i-studencheskoy-molodyezhi/molodyezh-protiv-narkotikov/?ysclid=1welg97u5e288187294>.

З мэтай прафілактыкі злачынстваў у сферы незаконнага абароту наркотыкаў педагогічным работнікам устаноў адукацыі варта падпісацца на канал «STOP наркотик! (Республика Беларусь)», створаны ў месенджары Telegram для своєчасовага інфармавання навучэнцаў, іх законных прадстаўнікоў (https://t.me/s/stop_drug_by).

Варта актывізаваць прафілактычную работу з навучэнцамі ў канікулярны перыяд, у тым ліку праз акцыі «Інфабус – жыццё без наркотыкаў», «Правільнае лета», «ПраЗдароўе», якія праводзяцца пры ўзаемадзейні са спецыялістамі МУС, Міністэрства аховы здароўя, МНС, Пракуратуры.

Асабліваю ўвагу трэба надаць часовай працоўнай занятасці навучэнцаў, з якімі праводзіцца індывідуальная прафілактычная работа, у вольны ад вучобы час.

Для павышэння эфектыўнасці прафілактычнай работы ў сферы незаконнага абароту наркотыкаў ва УАСА рэалізоўваць актыўную антынаркатычную прафілактыку, выкарыстоўваючы папулярныя ў падлеткаў і моладзі сацыяльныя сеткі і месенджары;

сістэмна праводзіць мерапрыемствы, накіраваныя на інфармаванне навучэнцаў аб адказнасці і наступствах іх уцягвання ў незаконны абарот наркотыкаў;

арганізаваць наведванне навучэнцамі рэгіянальных антынаркатычных пляцовак (цэнтраў прафілактыкі), прысвечаных негатыўным сацыяльным і медыцынскім наступствам наркаманіі і барацьбе з распаўсюджваннем наркотыкаў.

Пытанні якасці арганізацыі прафілактычнай работы з навучэнцамі павінны штогод разглядацца на педагогічных саветах, нарадах пры дырэктару, намесніку дырэктара па выхаваўчай рабоце.

**Цыклаграма мерапрыемстваў па ідэалагічнай рабоце з працоўным калектывам
на 2024/2025 навучальны год***

Форма правядзення мерапрыемстваў	Перыяд правядзення				
	верасень	кастрычнік	лістапад	снежань	студзень
У першым паўгоддзі	<p>Мерапрыемствы, прымеркаваныя да Года якасці. Арганізацыя, правядзенне, удзел і асвятленне мерапрыемстваў, прымеркаваных да 80-й гадавіны вызвалення Рэспублікі Беларусь ад нямецка-фашысцкіх захопнікаў. Арганізацыя і правядзенне экскурсійных праграм па гістарычных мясцінах Беларусі, уключаючы мемарыяльныя комплексы, месцы баявой і партызанскай славы, пахаванняў ахвяр генацыду беларускага народа, слаўтасці і святыні, а таксама музеі Беларусі. Арганізацыя ў працоўным калектыве прагляду мастацкіх і дакументальных фільмаў з мэтай патрыятычнага выхавання насельніцтва, захавання гістарычнай памяці</p>				
Адзіныя дні інфармавання (штомесяц)	Дзень народнага адзінства (17 верасня)	–	Дзень Кастрычніцкай рэвалюцыі (7 лістапада)	«Выбарчая сістэма Рэспублікі Беларусь»	–
	https://www.pac.by/press-center/edinyy-den-informirovaniya/				
Тэматычныя сустрэчы кіраўніцтва з калектывам работнікаў	Дзень народнага адзінства (17 верасня)	Абмеркаванне пытанняў сямейнага выхавання	Інфармацыйная бяспека	Падводзім вынікі Года якасці	Новы год – новыя задачы
Дэкады (тыдні)	–	Тыдзень бацькоўскай любаві (14–21 кастрычніка)	–	–	–
Акцыі	–	Да Дня маці (14 кастрычніка). Да Дня бацькі (21 кастрычніка)	–	«Нашы дзеці»	«Ад усёй душы»

Форма правядзення мерапрыемстваў	Перыяд правядзення				
	люты	сакавік	красавік	май	чэрвень
У другім паўгоддзі	<p>Арганізацыя, правядзенне, удзел і асвятленне мерапрыемстваў, прымеркаваных да 80-й гадавіны Перамогі ў Вялікай Айчыннай вайне.</p> <p>Правядзенне мерапрыемстваў (урачыстыя сходы, канцэрты, выставы і інш.), прысвечаных дзяржаўным святам, святочным дням і памятным датам у Рэспубліцы Беларусь.</p> <p>Арганізацыя і правядзенне экскурсійных праграм па гістарычных мясцінах Беларусі, уключаючы мемарыяльныя комплексы, месцы баявой і партызанскай славы, слаўтасці і святыні Беларусі, музеі Беларусі.</p> <p>Арганізацыя ў працоўным калектыве прагляду мастацкіх і дакументальных фільмаў з мэтай патрыятычнага выхавання насельніцтва, захавання гістарычнай памяці.</p> <p>Рэалізацыя каляндарнага плана мерапрыемстваў па падрыхтоўцы выбарчай кампаніі.</p>				
Адзіныя дні інфармавання (штомесяц)	<p>https://www.pac.by/press-center/edinyy-den-informirovaniya/</p>				
Тэматычныя сустрэчы кіраўніцтва з калектывам работнікаў	<p>Час выбраў нас! па падрыхтоўцы выбарчай кампаніі</p>	<p>Дзень Канстытуцыі (15 сакавіка). 82-я гадавіна трагедыі ў Хатыні (22 сакавіка)</p>	<p>Дзень яднання народаў Беларусі і Расіі (2 красавіка)</p>	<p>Дзень працы (1 мая). 80-годдзе Перамогі савецкага народа ў Вялікай Айчыннай вайне (9 мая). Дзень Дзяржаўнага сцяга, Дзяржаўнага герба і Дзяржаўнага гімна Рэспублікі Беларусь (другая нядзеля мая).</p>	<p>Дзень усенароднай памяці ахвяр Вялікай Айчыннай вайны і генацыду беларускага народа (22 чэрвеня). Дзень Незалежнасці Рэспублікі Беларусь (Дзень Рэспублікі)</p>

				Дзень сям'і (15 мая)	
Дэкады (тыдні)	Дэкада мужнасці, прысвечаная Дню памяці воінаў- інтэрнацыяналістаў (15 лютага)	–	–	–	Дэкада грамадска- значных спраў да Дня Незалежнасці Рэспублікі Беларусь «Захоўваем мінулае, цэнім сучаснасць. Будуем будучыню!»
Акцыі	Дзень абаронцаў Айчыны (23 лютага)	Дзень жанчын (8 сакавіка)	Арганізацыя, правядзенне і ўдзел у рэспубліканскім суботніку	Рэспубліканская акцыя «Беларусь памятае». Рэспубліканская героіка- патрыятычная акцыя «Вялікай Перамозе – 80!»	–

**Цыклаграма з'яўляецца прыкладнай*

КАЛЯНДАР

дзяржаўных свят,
святочных дзён, памятных і святочных дат

I. Дзяржаўныя святы, святочныя дні, памятныя даты ў Рэспубліцы Беларусь

ДЗЯРЖАЎНЫЯ СВЯТЫ

Дзень Канстытуцыі – 15 сакавіка;

Дзень яднання народаў Беларусі і Расіі – 2 красавіка;

Дзень Перамогі – 9 мая;

Дзень Дзяржаўнага сцяга, Дзяржаўнага герба і Дзяржаўнага гімна Рэспублікі Беларусь – другая нядзеля мая;

Дзень Незалежнасці Рэспублікі Беларусь (Дзень Рэспублікі) – 3 ліпеня;

Дзень народнага адзінства – 17 верасня.

АГУЛЬНАРЭСПУБЛІКАНСКІЯ СВЯТОЧНЫЯ ДНІ

Новы год – 1 і 2 студзеня;

Дзень абаронцаў Айчыны і Узброеных Сіл Рэспублікі Беларусь – 23 лютага;

Дзень жанчын – 8 сакавіка;

Свята працы – 1 мая;

Дзень Кастрычніцкай рэвалюцыі – 7 лістапада.

ПРАФЕСІЙНЫЯ І ІНШЫЯ СВЯТОЧНЫЯ ДНІ

Дзень ратавальніка – 19 студзеня;

Дзень беларускай навукі – апошняя нядзеля студзеня;

Дзень друку – 5 мая;

Дзень сям’і – 15 мая;

Дзень піянерскай дружбы – 19 мая;

Дзень моладзі і студэнцтва – апошняя нядзеля чэрвеня;

Дзень ведаў – 1 верасня;

Дзень беларускага пісьменства – першая нядзеля верасня;

Дзень бібліятэк – 15 верасня;

Дзень пажылых людзей – 1 кастрычніка;

Дзень настаўніка – першая нядзеля кастрычніка;

Дзень маці – 14 кастрычніка;

Дзень бацькі – 21 кастрычніка;

Дзень інвалідаў Рэспублікі Беларусь – 3 снежня;

Дзень правоў чалавека – 10 снежня;

Дзень беларускага кіно – 17 снежня.

ПАМЯТНЫЯ ДАТЫ

Дзень памяці воінаў-інтэрнацыяналістаў – 15 лютага;
 Дзень чарнобыльскай трагедыі – 26 красавіка;
 Дзень усенароднай памяці ахвяр Вялікай Айчыннай вайны і генацыду беларускага народа – 22 чэрвеня.

II. Святочныя даты (міжнародныя дні, заснаваныя ААН, іншымі арганізацыямі, грамадскімі аб'яднаннямі)

Сусветны дзень заповеднікаў і нацыянальных паркаў – 11 студзеня;
 Дзень юнага героя-антыфашыста – 8 лютага;
 Міжнародны дзень роднай мовы – 21 лютага;
 Міжнародны дзень барацьбы з наркаманіяй і незаконным абаротам наркатыкаў – 1 сакавіка;
 Сусветны дзень дзікай прыроды – 3 сакавіка;
 Сусветны дзень паэзіі – 21 сакавіка;
 Міжнародны дзень лясоў – 21 сакавіка;
 Сусветны дзень водных рэсурсаў – 22 сакавіка;
 Сусветны дзень тэатра – 27 сакавіка;
 Міжнародны дзень дзіцячай кнігі – 2 красавіка;
 Міжнародны дзень спорту на карысць развіцця і міру – 6 красавіка;
 Сусветны дзень здароўя – 7 красавіка;
 Міжнародны дзень вызвалення вязняў канцлагераў – 11 красавіка;
 Міжнародны дзень палёту чалавека ў космас – 12 красавіка;
 Міжнародны дзень помнікаў і гістарычных мясцін – 18 красавіка;
 Міжнародны дзень Зямлі – 22 красавіка;
 Сусветны дзень кнігі і аўтарскага права – 23 красавіка;
 Сусветны дзень аховы працы – 28 красавіка;
 Міжнародны дзень музеяў – 18 мая;
 Сусветны дзень культурнай разнастайнасці ў імя дыялогу і развіцця – 21 мая;
 Міжнародны дзень біялагічнай разнастайнасці – 22 мая;
 Сусветны дзень без тытуню – 31 мая;
 Міжнародны дзень абароны дзяцей – 1 чэрвеня;
 Сусветны дзень навакольнага асяроддзя – 5 чэрвеня;
 Дзень юннатаўскага руху – 15 чэрвеня;
 Міжнародны дзень барацьбы са злоўжываннем наркатычнымі сродкамі і іх незаконным абаротам – 26 чэрвеня;
 Міжнародны дзень дружбы – 30 ліпеня;
 Сусветны дзень барацьбы з гандлем людзьмі – 30 ліпеня;
 Міжнародны дзень моладзі – 12 жніўня;
 Міжнародны дзень дабрачыннасці – 5 верасня;
 Міжнародны дзень пісьменнасці – 8 верасня;
 Міжнародны дзень аховы аэравага слоя – 16 верасня;
 Міжнародны дзень міру – 21 верасня;

Сусветны дзень турызму – 27 верасня;
 Міжнародны дзень пажылых людзей – 1 кастрычніка;
 Міжнародны дзень музыкі – 1 кастрычніка;
 Сусветны дзень абароны жывёл – 4 кастрычніка;
 Сусветны дзень настаўнікаў – 5 кастрычніка;
 Дзень Арганізацыі Аб'яднаных Нацый – 24 кастрычніка;
 Міжнародны дзень школьных бібліятэк – чацвёрты панядзелак
 кастрычніка;
 Сусветны дзень навукі за мір і развіццё – 10 лістапада;
 Міжнародны дзень энергазберажэння – 11 лістапада;
 Сусветны дзень дзіцяці – 20 лістапада;
 Сусветны дзень барацьбы са СНІДам – 1 снежня;
 Міжнародны дзень інвалідаў – 3 снежня;
 Міжнародны дзень добраахвотнікаў у імя эканамічнага і сацыяльнага
 развіцця (Сусветны дзень валанцёраў) – 5 снежня;
 Сусветны дзень правоў чалавека – 10 снежня.

III. Юбілейныя даты, якія будуць адзначацца ў 2024/2025 навучальным годзе

22 кастрычніка – 80 гадоў з дня адкрыцця **Беларускага дзяржаўнага музея гісторыі Вялікай Айчыннай вайны**;

30 лістапада – 125 гадоў з дня нараджэння **Міхася Лынькова**, пісьменніка і літаратуразнаўца (1899–1975);

21 снежня – 90 гадоў з дня нараджэння **Івана Чыгрынава**, пісьменніка, перакладчыка, публіцыста, драматурга (1934–1996);

16 лютага – 100 гадоў з дня нараджэння **Івана Навуменкі**, пісьменніка і літаратуразнаўца (1925–2006);

24 лютага – 90 гадоў з дня нараджэння **Рыгора Барадуліна**, народнага паэта Беларусі (1935–2014);

21 сакавіка – 185 гадоў з дня нараджэння **Францішка Багушэвіча**, пісьменніка, публіцыста, перакладчыка (1840–1900);

9 мая – 80 гадоў з **Дня Перамогі ў Вялікай Айчыннай вайне**.

ЦЫКЛАГРАМА

мерапрыемстваў выхаваўчай накіраванасці, прымеркаваных да дзяржаўных свят, святочных дзён, памятных дат, прафілактычных мерапрыемстваў на 2024/2025 навучальны год

Месяц	Тыдні	Адзіныя ўрокі	Дэкады (тыдні)	Акцыі, праекты, конкурсы і інш.	Інфармацыйныя гадзіны
Верасень	01-08.09	Дзень ведаў (1 верасня)		Нацыянальны пошукавы праект «Беларусь памятае. Памятаем кожнага» (ГА «БРПА», дыстанцыйная форма, верасень–май) Дзень нараджэння ГА «БРСМ» (6 верасня) Рэспубліканская працоўная акцыя ГА «БРПА» «Зробім свет чысцей!» (верасень–май) Рэспубліканскі конкурс на лепшы тэрытарыяльны Савет ГА «БРПА» (дыстанцыйная форма, верасень- снежань)	
	09-15.09		Тыдзень устаноў дадатковай адукацыі дзяцей і моладзі Тыдзень спорту і здароўя	Дзень нараджэння ГА «БРПА» (15 верасня) Акцыі па ўступленні вучняў у рады ГА «БРПА», ГА «БРСМ»	Інфармацыйная гадзіна «Выбарчае права. 3 гісторыі выбарчага права» (9–11-ы кл.)
	16-22.09	Дзень народнага адзінства (17 верасня)	Дэкада прафілактыкі суіцыдаў		Інфармацыйныя гадзіны з выкарыстаннем вучэбных дапаможнікаў «Генацыд беларускага народа ў гады Вялікай Айчыннай вайны»

	23-30.09		Дэкада прафілактыкі суіцыдаў	Адзіны дзень наведвання музеяў (апошняя серада кожнага месяца) VI Рэспубліканскі форум лідараў ГА «БРПА» і ГА «БРСМ» «Маладзежнае лідарства: новы погляд» (26–28 верасня)	ШАГ
Кастрычнік	01-06.10			Рэспубліканскі конкурс навукова-папулярнага відэа «Тэрыторыя здароўя» (ГА «БРПА», дыстанцыйная форма, кастрычнік–май) Рэспубліканскі патрыятычны праект піянерскіх даручэнняў «БРПА – тэрыторыя лідараў» (дыстанцыйная форма, кастрычнік–май) Рэспубліканскі акцыбрацкі маршрут «Тэрыторыя дзяцінства» (дыстанцыйная форма, кастрычнік-май) Рэспубліканскі дыстанцыйны цімураўскі праект «Цімураўцы.by» (ГА «БРПА», ГА «БРСМ», дыстанцыйная форма, кастрычнік–май)	
	07-13.10				Інфармацыйная гадзіна «Выбарчая сістэма Рэспублікі Беларусь» (9–11-ы кл.)
	14-20.10		Тыдзень бацькоўскай любові (14- 21 кастрычніка)		Інфармацыйныя гадзіны з выкарыстаннем вучэбных дапаможнікаў «Генацыд беларускага народа ў гады Вялікай Айчыннай вайны»

	21-27.10				ШАГ
	28.31.10			Адзіны дзень наведвання музеяў (апошняя серада кожнага месяца)	
Лістапад	01-10.11			Рэспубліканскі прававы турнір «Сіла закона» (ГА «БРСМ», лістапад– снежань)	Інфармацыйная гадзіна, прысвечаная Дню Кастрычніцкай рэвалюцыі (7 лістапада)
	11-17.11				Інфармацыйная гадзіна «Выбарныя дзяржаўныя органы ўлады» (9–11-ы кл.)
	18-24.11				Інфармацыйныя гадзіны з выкарыстаннем вучэбных дапаможнікаў «Генацыд беларускага народа ў гады Вялікай Айчыннай вайны»
	25-30.11			Адзіны дзень наведвання музеяў (апошняя серада кожнага месяца)	ШАГ
Снежань	01-08.12			Дабрачынныя акцыі да Дня інвалідаў (3 снежня) Рэспубліканская дабрачынная акцыя «Цуды на Каляды», «Ад усёй душы» (ГА «БРПА», ГА «БРСМ», снежань– студзень)	
	09-15.12				Інфармацыйная гадзіна «Выбары Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь» (9–11- ы кл.) Дзень правоў чалавека (10 снежня)

	16-22.12			Акцыя «Нашы дзеці» (снежань–студзень)	ШАГ
	23-31.12				
Студзень	01-05.01				
	06-12.01				
	13-19.01	«Ала – сястра Хатыні»			Інфармацыйныя гадзіны з выкарыстаннем вучэбных дапаможнікаў «Генацыд беларускага народа ў гады Вялікай Айчыннай вайны»
	20-26.01				ШАГ
	27-31.01			Адзіны дзень наведвання музеяў (апошняя серада кожнага месяца)	
Люты	01-09.02			Рэспубліканская акцыя ГА «БРПА» і ГА «БРСМ» «Да абароны Айчыны гатовы!» Рэспубліканская інтэлектуальна-забаўляльная гульня (ГА «БРПА»)	
	10-16.02		Дэкада мужнасці, прысвечаная: Дню юнага героя-антыфашыста (8 лютага);	Рэспубліканская акцыя ГА «БРПА» і ГА «БРСМ» «Да абароны Айчыны гатовы!» Рэспубліканская інтэлектуальна-забаўляльная гульня (ГА «БРПА»)	

			Дню памяці воінаў-інтэрнацыяналістаў (15 лютага) Дню абаронцаў Айчыны (23 лютага)		
	17-23.02		Дэкада мужнасці, прысвечаная: Дню юнага героя-антыфашыста (8 лютага); Дню памяці воінаў-інтэрнацыяналістаў (15 лютага) Дню абаронцаў Айчыны (23 лютага)	Рэспубліканская акцыя ГА «БРПА» і ГА «БРСМ» «Да абароны Айчыны гатовы!» Рэспубліканская інтэлектуальна-забаўляльная гульня (ГА «БРПА»)	Інфармацыйныя гадзіны з выкарыстаннем вучэбных дапаможнікаў «Генацыд беларускага народа ў гады Вялікай Айчыннай вайны»
	24-28.02			Рэспубліканская акцыя ГА «БРПА» і ГА «БРСМ» «Да абароны Айчыны гатовы!» Рэспубліканская інтэлектуальна-забаўляльная гульня (ГА «БРПА») Адзіны дзень наведвання музеяў (апошняя серада кожнага месяца)	ШАГ
Сакавік	01.-09.03			Рэспубліканскі моладзёжны конкурс «100 ідэй для Беларусі» (ГА «БРСМ»)	Інфармацыйная гадзіна, прысвечаная Міжнароднаму дню барацьбы з наркаманіяй (1 сакавіка)
	10-16.03		Дэкада прафілактыкі суіцыдаў	Рэспубліканскі моладзёжны конкурс «100 ідэй для Беларусі» (ГА «БРСМ»)	Інфармацыйная гадзіна па прафілактыцы суіцыдальных паводзін

				Акцыя «Я – грамадзянін Рэспублікі Беларусь»	
	17-23.03	Дзень Канстытуцыі (15 сакавіка) 82-ая гадавіна трагедыі ў Хатыні (22 сакавіка)		Рэспубліканскі моладзёжны конкурс «100 ідэй для Беларусі» (ГА «БРСМ»)	Інфармацыйныя гадзіны з выкарыстаннем вучэбных дапаможнікаў «Генацыд беларускага народа ў гады Вялікай Айчыннай вайны»
	24-31.03			Рэспубліканскі моладзёжны конкурс «100 ідэй для Беларусі» (ГА «БРСМ») Адзіны дзень наведвання музеяў (апошняя серада кожнага месяца)	ШАГ
Красавік	01-06.04	Дзень яднання народаў Беларусі і Расіі (2 красавіка)		Рэспубліканскі фестываль-конкурс моладзевай творчасці «Агонь моладзёжны талентаў» (ГА «БРСМ», красавік–ліпень)	
	07-13.04				Інфармацыйная гадзіна, прысвечаная Дню касманаўтыкі (12 красавіка)
	14-20.04				Інфармацыйныя гадзіны з выкарыстаннем вучэбных дапаможнікаў «Генацыд беларускага народа ў гады Вялікай Айчыннай вайны»
	21-27.04			Рэспубліканская акцыя па наведванні парадку на зямлі «Экаслед» (у рамках Сусветнага дня Зямлі)	ШАГ

	28-30.04			Адзіны дзень наведвання музеяў (апошняя серада кожнага месяца)	Інфармацыйная гадзіна, прысвечаная Дню чарнобыльскай трагедыі (26 красавіка)
Май	01-11.05	80-годдзе Перамогі савецкага народа ў Вялікай Айчыннай вайне (9 мая)		Рэспубліканская акцыя «Беларусь памятае» Рэспубліканская героіка-патрыятычная акцыя «Вялікай Перамозе – 80!» Рэспубліканская акцыя «Ніхто не забыты, нішто не забыта» Рэспубліканскі піянерскі патрыятычны фестываль «Агеньчык запрашае сяброў» (ГА «БРПА»)	
	12-18.05	Дзень сям'і (15 мая)		Рэспубліканскі піянерскі патрыятычны фестываль «Агеньчык запрашае сяброў» (ГА «БРПА») Дзень піянерскай дружбы (19 мая)	Інфармацыйныя гадзіны з выкарыстаннем вучэбных дапаможнікаў «Генацыд беларускага народа ў гады Вялікай Айчыннай вайны»
	19-25.05			Рэспубліканскі піянерскі патрыятычны фестываль «Агеньчык запрашае сяброў» (ГА «БРПА»)	ШАГ
	26-31.05			Адзіны дзень наведвання музеяў (апошняя серада кожнага месяца) Рэспубліканскі піянерскі патрыятычны фестываль «Агеньчык запрашае сяброў» (ГА «БРПА»)	
Чэрвень	01-08.06			Рэспубліканскія спартыўна- патрыятычныя гульні «Зарнічка», «Зарніца» (ГА «БРПА»)	

				Рэспубліканская ваенна-патрыятычная гульня «Арляня» (ГА «БРСМ»)	
	09-15.06			Рэспубліканскія спартыўна-патрыятычныя гульні «Зарнічка», «Зарніца» (ГА «БРПА») Рэспубліканская ваенна-патрыятычная гульня «Арляня» (ГА «БРСМ»)	
	16-22.06			Дзень піянерскага вогнішча (20 чэрвеня) Дзень усенароднай памяці ахвяр ВАВ і генацыду беларускага народа (22 чэрвеня) Рэспубліканскія спартыўна-патрыятычныя гульні «Зарнічка», «Зарніца» (ГА «БРПА») Рэспубліканская ваенна-патрыятычная гульня «Арляня» (ГА «БРСМ»)	
	23-30.06			Патрыятычны праект «Цягнік памяці» Рэспубліканскія спартыўна-патрыятычныя гульні «Зарнічка», «Зарніца» (ГА «БРПА») Рэспубліканская ваенна-патрыятычная гульня «Арляня» (ГА «БРСМ»)	
Ліпень	01-06.07		Дэкада грамадска значных спраў да Дня Незалежнасці Рэспублікі Беларусь «Захоўваем мінулае,	Патрыятычны праект «Цягнік памяці» Грамадзянска-патрыятычныя акцыі, прысвечаныя беларускай дзяржаўнасці (3 ліпеня)	

			цэнім сучаснасць, будуем будучыню!»		
	07-13.07				
	14-20.07				
	21-27.07				
	28-31.07			Адзіны дзень наведвання музеяў (апошняя серада кожнага месяца)	

Тэматычныя суботы	I субота – Дзень грамадзянскага і патрыятычнага, духоўна-маральнага выхавання
	II субота – Дзень прапаганды здаровага ладу жыцця
	III субота – Дзень працоўнага выхавання і прафесійнай арыентацыі
	IV субота – Дзень узаемадзеяння з сям'ёй

ПРЫКЛАДНАЯ ТЭМАТЫКА
агульнашкольных бацькоўскіх сходаў
з удзелам кіраўнікоў тэрытарыяльных арганізацый
ГА «БРПА» і ГА «БРСМ» у 2024/2025 навучальным годзе

№	Прыкладная тэматыка	Тэрміны правядзення	Адказныя
1	Роля і месца ГА «БРПА» і ГА «БРСМ» у працэсе выхавання навучэнцаў	Верасень	Намеснік дырэктара па выхаваўчай рабоце Педагог-арганізатар Кіраўнік па ваенна-патрыятычным выхаванні Педагагічныя работнікі, якія выконваюць функцыі класнага кіраўніка Кіраўнікі тэрытарыяльных арганізацый ГА «БРПА» і ГА «БРСМ» і інш.
2	Арганізацыя работы з акцыбратамі: традыцыі ў новым фармаце	Лістапад	Намеснік дырэктара па выхаваўчай рабоце Педагог-арганізатар Педагагічныя работнікі, якія выконваюць функцыі класнага кіраўніка Лідары піянерскай дружыны ГА «БРПА» і інш.
3	Сучаснае аблічча піянерскай дружыны	Сакавік	Намеснік дырэктара па выхаваўчай рабоце Педагог-арганізатар Кіраўнік па ваенна-патрыятычным выхаванні Педагагічныя работнікі, якія выконваюць функцыі класнага кіраўніка Лідары піянерскай дружыны ГА «БРПА» і пярвочнай арганізацыі ГА «БРСМ» і інш.

4	Дзейнасць грамадскага аб'яднання «Беларускі рэспубліканскі саюз моладзі» як сродак самарэалізацыі і раскрыцця творчага патэнцыялу вучняў	Май	Намеснік дырэктара па выхаваўчай рабоце Педагог-арганізатар Кіраўнік па ваенна-патрыятычным выхаванні Педагагічныя работнікі, якія выконваюць функцыі класнага кіраўніка Кіраўнікі тэрытарыяльных арганізацый ГА «БРПА» і ГА «БРСМ» і інш.
---	--	-----	--

ПЕРАЛІК

вучэбных праграм факультатыўных заняткаў выхаваўчай накіраванасці, зацверджаных Міністэрствам адукацыі Рэспублікі Беларусь і рэкамендаваных да выкарыстання ва ўстановах адукацыі

1. Вучэбная праграма факультатыўных заняткаў «Правіла в моей жизни» для II–IV класаў устаноў адукацыі, якія рэалізуюць адукацыйныя праграмы агульнай сярэдняй адукацыі.

2. Вучэбная праграма факультатыўных заняткаў «Азбука нравственности» для II–III класаў устаноў адукацыі, якія рэалізуюць адукацыйныя праграмы агульнай сярэдняй адукацыі.

3. Вучэбная праграма факультатыўных заняткаў «Будущее начинается сегодня» для III (IV) класа ўстаноў адукацыі, якія рэалізуюць адукацыйныя праграмы агульнай сярэдняй адукацыі.

4. Вучэбная праграма факультатыўных заняткаў «Будущее начинается сегодня» для V (VI) класа ўстаноў адукацыі, якія рэалізуюць адукацыйныя праграмы агульнай сярэдняй адукацыі.

5. Вучэбная праграма факультатыўных заняткаў «Будущее начинается сегодня» для VII (VIII) класа ўстаноў адукацыі, якія рэалізуюць адукацыйныя праграмы агульнай сярэдняй адукацыі.

6. Вучэбная праграма факультатыўных заняткаў «Основы духовно-нравственной культуры и патриотизма» для V (VI) класа ўстаноў адукацыі, якія рэалізуюць адукацыйныя праграмы агульнай сярэдняй адукацыі.

7. Вучэбная праграма факультатыўных заняткаў «Основы духовно-нравственной культуры и патриотизма» для VI (VII) класа ўстаноў адукацыі, якія рэалізуюць адукацыйныя праграмы агульнай сярэдняй адукацыі.

8. Вучэбная праграма факультатыўных заняткаў «Основы духовно-нравственной культуры и патриотизма» для VII (VIII) класа ўстаноў адукацыі, якія рэалізуюць адукацыйныя праграмы агульнай сярэдняй адукацыі.

9. Вучэбная праграма факультатыўных заняткаў «Духоўная спадчына Беларусі (IX ст. – 1569 г.)» для VI класа ўстаноў адукацыі, якія рэалізуюць адукацыйныя праграмы агульнай сярэдняй адукацыі.

10. Вучэбная праграма факультатыўных заняткаў «Мое Отечество» для V–VII класаў устаноў адукацыі, якія рэалізуюць адукацыйныя праграмы агульнай сярэдняй адукацыі.

11. Вучэбная праграма факультатыўных заняткаў «Основы финансовой грамотности» для V–VII класаў устаноў адукацыі, якія рэалізуюць адукацыйныя праграмы агульнай сярэдняй адукацыі.

12. Вучэбная праграма факультатыўных заняткаў «Учимся жить в мире и согласии» для V–VIII класаў устаноў адукацыі, якія рэалізуюць адукацыйныя праграмы агульнай сярэдняй адукацыі.

13. Вучэбная праграма факультатыўных заняткаў «Мы – самі» для V–VIII класаў устаноў адукацыі, якія рэалізуюць адукацыйныя праграмы агульнай сярэдняй адукацыі.

14. Вучэбная праграма факультатыўных заняткаў «Разговор о культуре здорового питания» для V (VI), VII (VIII), IX класаў устаноў адукацыі, якія рэалізуюць адукацыйныя праграмы агульнай сярэдняй адукацыі.

15. Вучэбная праграма факультатыўных заняткаў «Основы этикета» для VII (VIII) класа ўстаноў адукацыі, якія рэалізуюць адукацыйныя праграмы агульнай сярэдняй адукацыі (сувораўскага ваеннага і кадэцкіх вучылішчаў, спецыялізаваных ліцэяў (першы год навучання і выхавання)).

16. Вучэбная праграма факультатыўных заняткаў «Краязнаўства» для VI–IX класаў устаноў адукацыі, якія рэалізуюць адукацыйныя праграмы агульнай сярэдняй адукацыі.

17. Вучэбная праграма факультатыўных заняткаў «Исследуя гуманитарное право» для VIII (IX, X, XI) класа ўстаноў адукацыі, якія рэалізуюць адукацыйныя праграмы агульнай сярэдняй адукацыі.

18. Вучэбная праграма факультатыўных заняткаў «Мое психологическое благополучие и помощь сверстникам в кризисной ситуации» для VIII (IX, X, XI) класа ўстаноў адукацыі, якія рэалізуюць адукацыйныя праграмы агульнай сярэдняй адукацыі.

19. Вучэбная праграма факультатыўных заняткаў «Основы экологии и профессиональное будущее» для IX (X) класа ўстаноў адукацыі, якія рэалізуюць адукацыйныя праграмы агульнай сярэдняй адукацыі.

20. Вучэбная праграма факультатыўных заняткаў «Подготовка волонтеров к реализации подхода “равный обучает равного” для IX (X, XI) класа ўстаноў адукацыі, якія рэалізуюць адукацыйныя праграмы агульнай сярэдняй адукацыі.

21. Вучэбная праграма факультатыўных заняткаў «Подготовка школьника – лидера и организатора детского, молодежного и общественного объединения» для IX (X) класа ўстаноў адукацыі, якія рэалізуюць адукацыйныя праграмы агульнай сярэдняй адукацыі.

22. Вучэбная праграма факультатыўных заняткаў «Основы современного этикета» для IX (X, XI) класа ўстаноў адукацыі, якія рэалізуюць адукацыйныя праграмы агульнай сярэдняй адукацыі.

23. Вучэбная праграма факультатыўных заняткаў «Основы семейной жизни» для навучэнцаў IX–XI класаў устаноў адукацыі, якія рэалізуюць адукацыйныя праграмы агульнай сярэдняй адукацыі.

24. Вучэбная праграма факультатыўных заняткаў «Святыні роднага краю» для IX–X класаў устаноў адукацыі, якія рэалізуюць адукацыйныя праграмы агульнай сярэдняй адукацыі.

25. Вучэбная праграма факультатыўных заняткаў «Лик Беларуси: экология и устойчивость» для IX класа ўстаноў адукацыі, якія рэалізуюць адукацыйныя праграмы агульнай сярэдняй адукацыі.

26. Вучэбная праграма факультатыўных заняткаў «Экологическая безопасность и здоровье человека» для VIII–XI класаў устаноў адукацыі, якія рэалізуюць адукацыйныя праграмы агульнай сярэдняй адукацыі, з беларускай і рускай мовамі навучання і выхавання.

27. Вучэбная праграма факультатыўных заняткаў «Когда учиться легко. В мире финансов» для III–IV класаў устаноў адукацыі, якія рэалізуюць адукацыйныя праграмы агульнай сярэдняй адукацыі, з беларускай і рускай мовамі навучання і выхавання.

28. Вучэбная праграма факультатыўных заняткаў «Предпринимательство в действии» для X класа ўстаноў адукацыі, якія рэалізуюць адукацыйныя праграмы агульнай сярэдняй адукацыі, з беларускай і рускай мовамі навучання і выхавання.